

tem hinavskim zaveznikom zunanjih sovražnikov njih farizejske pole podpisali. Tako da zamore kdo v sovražno inozemstvo poročati, toliko in toliko tisočev Slovencev je proti Avstriji! Vi, ki ste podpisali, ali vas ni sram?

Grof Czernin je dejal na podlagi nepobitnih dokazov, ki jih ima kot zunanji minister, da bi se bil pred kratkim sklenil splošni mir; ali sovražniki so razprave vstavili, ker se jim je iz Avstrije od naših notranjih veleizdajalcev poročalo, da bode ta država v kratkem razbita. Vi, ki ste podpisali, ali vas ni sram in strah? Saj se vas mora vendar k onim šteti, ki rujejo na temeljih Avstrije! Saj se vas mora smatrati za sokrive, da splošni mir še ni uresničen! Tisoči in tisoči krepkih mož, očetov, sinov, starčkov mora prelivati svojo kri naprej, mora upanje na skorajšnjo vrnitev odložiti, ker zahteva par zbesnelih popov in od sovražnikov plačanih agentov politične cilje, ki jih zamore doseči le po zmagi sovražnikov. Vi pa, ki ste podpisali, ste podpisali te cilje... Morda imate sami očete, brate, sinove v vojni; kaj, ako pade eden njih? Ali vas ne peče vest, vi, ki ste podpisali?

Vemo, da pretežna večina teh podpisovalcev je neizobražena, je bila zapeljana od gladkih besed političnega popa. Ali po tem govoru cesarjevega zaupnika grofa Czernina je konec Koroščeve gloriole. Obrnite mu zdaj tudi vsi hrbet, vi, ki ste podpisali, vi zapeljani reveži...

K bojem na zapadu

Zur deutschen Durchbruch.

Z ozirom na poročila o zmagovitih odločilnih bojih na zapadu prinašamo tozadevni zemljevid.

Minister grof Czernin o zunanjih in notranjih sovražnikih, o vojni in miru.

Dne 2. t. m. je imel naš zunanji minister grof Czernin pred načelniki občinskega sveta dunajskega, ki so ga posetili pod vodstvom župana dra. Weißkirchnerja, velezanimi govor, katerega prinašamo v glasnik njegovih točkah:

Minister se je pečal najprvo s pisnom ameriškega predsednika Wilsona, ki nima družnega namena, nego da bi razdvojil Dunaj in Berlin. Mi smatramo Wilsonove točke za zmožno podlago za razprave. Vprašanje pa je, ali bode Wilson tudi svoje za-

veznike na to stališče spravil. Bog mi je priča, da smo vse poskusili, kar je bilo mogoče, da bi preprečili novo ofenzivo. Ententa tega ni hotela. G. Clemenceau je nekaj časa pred začetkom zapadne ofenzive pri meni vprašal, ali bi bil k razpravam pripravljen in na kateri bazi. Jaz sem takoj sporazumno s Berlinom odgovoril, da sem v to pripravljen in sproti Francoski ne morem najti druge zapreke nego želja Francoske po Elsal-Lotrinski. Iz Pariza se je odgovorilo, da se na tej bazi ne more razpravljati. Potem ni bilo nobene volitve več.

Ogromna borba na zapadu se je že vnela. Avstro-Ogrske in nemške čete borijo s erama obrami, kakor so se skupno na Ruskem, na Srbskem, na Rumunskem in v Italiji borile. Zvestoba ob Donavi ni manjša od zvestobe Nemčije!

Prvo vrigel v krog naših sovražnikov je napravil mir z Rusijo in Ukrajino. Z Rumunijo se je sklenil mir, ki tvori začetek prijateljsko sosednih razmer. Neznatna popravila mej, ki smo jih dobili, niso aneksije. Skoraj nenaseljene pokrajine, služijo izključno vojaškim varstvenim namenom. Minister razpravlja potem natanko o rumunskem miru, o katerem bomo pozneje poročali. Nadalje govori minister o Balkanu, na katerem hočemo vsvariti stalni red in mir. Tudi Srbije nočemo uničiti. Mi smo v zadnjih tednih lep kos poti k splošnemu miru prehodili. Zadnji oddelek velike svetovne drame prihaja. Mi bomo predrl in morda ni več čas daleč, ko bomo gledali na zadnja leta nazaj kakor na dolge, hude sanje. Upanje naših sovražnikov na konečno zmago ne temelji več samo na vojaška pričakovanja in blokado. Naše armade so dokazale, da so nepremagljive, in blokada se je v Brestu-Litovskem razstrelila. Vojno podaljšajoče nade naših nasprotnikov so pač v veliki meri naše notranje-politične razmere in — kako strašno! — gotovi politični voditelji, ne nazadnje v češkem taboru. To vemo čisto natanko iz mnogoštevilnih enakih poročil iz inozemstva. Pred kratkim smo bili blizu tega, da stopimo v mirovna pogajanja z zapadnimi silami. Nakrat se je veter obrnil, in kakor natanko vemo, sklenila je ententa, da je bolje še počakati, kajti parlamentarni in politični dogodki pri nas opravičujejo nado, da bode monarhija kmalu brez moči.

Kakšna grozna ironija! Naši bratje in sinovi se borijo kakor levi na bojiščih. Milijoni mož in žensk v zaledju nosi junaško svojo trdo usodo. Vsi pošiljajo vroče molitve k Vsemogočnemu, da naj se vojna hitro konča. In gotovi voditelji, ljudski zastopniki, rujejo zoper zvezo z Nemčijo, ki se je tako krasno obnesla, spremljajo resolucije, ki nimajo prav nobene zveze z mislijo zmage, ne najdejo nobene besede graje za česke čete, ki hočejo izdajalsko proti svoji lastni domovini in svojim lastnim orožnim bratom se boriti, hočejo dele iz ogrske države iztrgati, držijo pod varstvom imunitete govore, kise jih ne more drugače razumeti nego klic na sovražno inozemstvo, nadaljevati boj, da svoja lastna politična stremjenja podpirajo in v nemajo vedno iz novega zločinski vojni furor v Londonu, Rimu in Parizu. Podli, gnusni Masaryk (češki profesor, ki je kot veleizdajalec na Angleško pobegnil in hujska tam zoper Avstrijo!) ni edin v svoji vrsti! Imamo še Masaryke v notranjem naših mej. Jaz bi o tem konkretnem slučaju mnogo raje v delegacijah govoril, ali sedanje vpoklicanje odborov se je izkazalo nemogoče, in jaz ne morem čakati. Jaz moram v par dneh nazaj v Rumunijo, da dokončam mir, in pri počasnem poteku, ki so ga imela doslej mirovna pogajanja, ne vem, kako dolgo bode trajala moja odsotnost. Javnost pa, ki po častnem koncu vojne hrepeni, naj ve, kaj predvsem vojno podaljšuje. Ne dvigam splošnih obtožb, vem, da češki narod v splošnem lojalno misli, vem, da se dobi češke voditelje, katerih avstrijski patriotizem je čist in jasen, ali jaz dvigam obtožbo proti nim voditeljem, ki želijo potom zmage entente končati in svoj cilj doseči. Premagali bomo tudi te težave. Gotovo! Ali ti, kateri tako ravna, nalagajo groz-

no odgovornost nase. Oni so vzrok, da kajti nadaljni tisoči naših sinov padajo, da traja ta del naprej in da vojna ne neha. Ali jih ni strah pred to odgovornostjo? Kaj bodejo nemške, kaj bodejo ogrske matere enkrat rekly, ako po miru vojno podaljšujejo delo teh mož jasno pred vsem svetom postane dokazano? Še več: Ne potrebujem opombo glede Nemcev in Ogrrov. Rekel sem: prosti narodisami, katere ti gospodje zastopajo, ne mislijo tako, kakor oni. Poznam Češko natanko. Znam razliko med češkim ljudstvom in gotovim voditeljem Češko ljudstvo, češka mati ne misli tako. Mati, ki za sina, žena, ki za soproga joka, je internacionalna. Ona je ista v vseh narodih monarhije. Vojna beda veže vse narode. Vsi hočejo konec vojne, ali zapeljani ne vidijo, da so posamezni voditelji in zastopniki tisti, ki vojno sistematično podaljšujejo. Obžalujem, da mi razmere dajo tako redko priložnost, govoriti k izvoljenim ljudskim zastopnikom. Hudo je za ministra zunanjega ako ga njegove uradne dolžnosti v današnjem času silijo, bivati mesece dolgo v inozemstvu, — ali jaz spadam tja, kjer se sklepa mir. Morda, ako bi zamogel, se v deželi živeti, da bi s pomočjo državi zveste stranke — in hvala Bogu, imamo take, — uspešneje proti onemu stremjenju zamogel nastopati. Ali jaz apeliram na vse one, ki želijo kmalušnji, častni konec vojne, da naj se združijo, in da skupno boj zoper veleizdajo peljajo. Nikdo ne trdi, da avstrijske ustave mogoče poboljšati in avstrijska vlada je rada pripravljena, skupno z ostalimi kompetentnimi činitelji k temu koraku, da se ista revidira. Ali tisti, ki upajo na zmago entente, da bi z njo svoje politične cilje uresničili,

izvršujejo veleizdajo

in ta veleizdaja je strup v žilah države ter tvori zadnjo vojno podaljšujočo upanje naših sovražnikov. Ako izločimo ta strup, potem je splošni, častni mir bližje, nego to velika javnost sluti.

Apeliram na vse! Apeliram predvsem na Nemce in Ogrce, ki so o tej vojni nadčloveško izvršili. Apeliram pa tudi na milijone meščanov vseh drugih narodov države, ki so državi zvesti do kosti in ne mislijo, kakor posamezni njih voditelji. Vsak Avstrijec, vsak Oger stopiti mora v vrzel, nikdo nima pravice, ostati ob strani. Velja zadnje, odločilni boj: Vsi možje na krov, potem bomo zmagali!

Tedenski pregled.

Štajerske vesti.

Izzivanje čeških oficirjev v javnih lokalih v Ptuj u postaja vedno očitnejše in rekli bi netrpljivo. Zlasti neki češki in neki srbski oberlajtanti — tako se nam piše — se posebno odlikujeta. Mi končno ne bomo jednolično, ako kdo v nekaterikrat preveseli družbi vpije na vse pretege svoj „na zdar“ ali „hanba.“ Pa ljudstvo si izprosi prav odločno vsako izzivanje, kajti na domači svoji grudi si ljudstvo tako vmešavanje ni treba dopustiti. Zanimivo je, da je vodja vseh teh gostilniških ekscesov ptujski odvetniški koncipient dr. Visenjak. Njegov oče se je pisal Wissenjak in je bil zvesto avstrijsko, pošteno štajersko in napredno misleči mož. Revež se bode nad svojim sinom v grobu obračal, kajti dohtarski sinček jaha zdaj političnega konjička in ker ga nikdo resnim ne smatra, ker je nadalje njegova žena Čehinja, dela se zdaj tudi nakrat za sina Li-buše. Svarimo malega dohtarčka pred nadaljnim izzivanjem, kajti znalo bi se ga enkrat za ušesa prijeti. Raje naj ponavlja vedno zopet svoj jus, kajti na tem tlaku se še bolj opotika nego v kavarnah... Glede čeških oficirjev pa upamo, da bode vojaška oblast energično nadaljevanje taci izzivanj prepra-

Kajti mi bi ne imeli radi, da bi se sloga mešanostvom in vojaštvom kalila!

Neposredni davki. Poroča se nam uradno; v četrtletju 1918 postanejo neposredni na Štajerskem dotekli oziroma plačani naslednjih dnevih: I. Od zemljarine, hišne redovine in najmarine ter od 5 odstotka davka od najemnine onih poslopij, ki so na mestu najmarine: 4. mesečni obrok dne 31. aprila 1918, 5. mesečni obrok dne 31. maja 1918, 6. mesečni obrok dne 30. junija 1918. II. Od občne pridobitve podjetij pod njenim javnemu dajanju računov: 2. četrtletni obrok dne 1. aprila 1918. III. Od rentne in dohodnine, v kolikor se ti davki ne plačajo na račun državne blagajnice potem, ko se osebno oziroma blagajnicah, ki so na mestu davku podvržene prejemke, 1. polletni obrok dne 1. junija 1918. Dokler ni izpisana davčna dolžnost za tekoče leto, ne sme plačevati davek po odmeri preteklega leta. Ako se ne plačajo davčni obroki kasneje 14 dni po plačilnem roku, morajo plačati tudi zamudne obresti do državne blagajnice in dežele doklade, če presega četrtletni državni davek dotične davčne vrste 100 K. Če se davki in doklade ne plačajo v predpisanih rokih, iztirja se z zamudnimi obrestmi vred izvršnim postopkom. Plačevanja izvrše se lahko tudi pri vsaki c. kr. poštne uradu v nakaznem listu pošto hranilnega urada.

Iz Makovelj dobimo razne pritožbe, da se avstrijske državljane nadleguje z namizjem podpisov za zloglasno „jugoslovansko deklaracijo“. Zanimiv je sledeči dopis: „Dragi „Štajerc“ in cenjeni bralci „Štajerske“! Pozdravljamo Vas iz makovljiske fare. Kaj pri nas se tudi nahajajo „Jugoslovani“, seveda le taki, ki so sovražniki lastne domovine. To so pač neslani Jugoslovani. Z njimi so to črni popovski podrepani. Kaj ne marajo ti oditi tja doli, sami, brez nas, ki hočemo Štajerci in Avstriji ostati. Kaj gredo sami doli med Srbe. Ali mi bi se jim dovolili, da bi jih spremljali. Podpise nabirajo seveda z vsimi mogočimi lažmi in zavajanjem. Imamo par takih slučajev, ki so že znani navadnim goljufiji. Gospodje in gospodine, ki nabirajo na ta način podpise, bomo pač čudno gledali, ako jih enkrat po njih objavimo in ako potem tudi cenjeno pravno pravdnitvo nanje opozarjamo.“ — Vsak način prosimo vse naše prijatelje, da nam naznajo vsak slučaj takega postopka. Za nadaljno bomo že mi poskrbeli!

Koroške vesti.

Poštena beseda koroških duhovnikov. „Jugoslovanska“ gonja je seveda na Koroškem tako velika, kakor na Spodnjem Štajerskem. Zato so se pričeli pošteni koroški duhovniki proti njej braniti. Tako je imela pred kratkim zveza nemških duhovnikov na Koroškem velenimivo zborovanje, ki je bilo razjano dobro obiskano. Na tem zborovanju so se sprejeli sledeči sklepi: 1. Nemški duhovniki, narodna sloga in skupno delovanje s Nemcem v Avstriji v boju za državo in ljudstvo. — 2. Iz državnega in narodnega stališča smo principijelni nasprotniki na ureditvi jugoslovanske države naperjenega premešljanja. — 3. Kot katoliški duhovniki obhajamo vsako privlačenje vere v politični boj in verska čustva žalečo obliko agitacije.“ — Krepe in prav pametne, resnično duhovniške besede! Prva skrb tem pravim duhovnikom je, da se ne škoduje avstrijski domovini in ne umaža katoliške vere. Medtem ko govorijo češki in prvaški duhovniki kričijo za razrušenje Avstrije in zlorablajo na ostudni način vero, držijo se ti pravi katoliški duhovniki starega gesla: Domovina, cesar in vera!

Proti vseslovanski hujskariji na Koroškem. List „Allg. Bauernzeitung“ v Celovcu, ta izborni kmetijski časnik, piše v svoji zadnji številki: „Hudo razburjenje nad hujskajočo agitacijo in brezsravnim švindlom z nabiranjem podpisov, ki jo slovenska duhovščina v zvezi s deželi tujimi panslavističnimi agenti

uganja, sega po vsej Koroški, kjer so Nemci in Slovenci skozi mnogo stoletij v miru in prijateljstvu med seboj živeli, vedno dalje okrog sebe in zlasti je prebivalstvo jezikovno-mešanih deželnih delov, ki po škandaloznem počenjanju od sovrašta napolnjenih hujskačev največ trpi, ki svojemu gnusu izraz daje in obenem proti nezmislilnim načrtom raztrganja dežele najostrejši protest dviga. Hočemo ostati Korošci in Avstrijci in od razrušenja države, od razdelitve dežele, o uresničenju jugoslovanske zarotniške države, kakor to hočejo naši zunanji sovražniki, noče koroško ljudstvo pod nobenim pogojem ničesar vedeti. Tako se sliši iz vseh dolin dežele in ta prava koroška ljudska volja bode in mora biti slišana na merodajnih dunajskih mestih, da ne bi prišlo nepopisno gorje nad državo! — K temu izvrstnemu in do pičice resničnemu članku omenimo, da dobivamo tudi mi iz jezikovno-mešanih krajev na Koroškem vsak dan protestne izjave in izraze nevolje nad onimi „jugoslovanskimi“ hujskači, ki hočejo Avstrijo in katoliško vero prodati, samo da bi skupno s srbskimi morilci uresničili svojo zarotniško državo.

Naše Karavanke.

Rožna dolina, prekrasna dolina,
hvali te lastno že tvoje ime, —
zelene livade
ste zveste nam nade,
in zvesti varuhi ste strme goré.

Oj Karavanke, ve tisočletne,
kako radujete vsako srečo!
Od zarje rosne
ste zmagonosne, —
sovražnik Koroške, gorjé ti, gorjé ti!

Pač presta je pot čez Karavanke,
a teme prijatelj čezenj ne sme!
Né, Gorotana,
né, velikana,
premagal ne bode nikdo še!

Dokler bodo stale Karavanke,
Zvestoba nam dviga naše srečo . . .
Korošci smo mi,
Koroška ta kri!
Gorjé ti, sovražnik napredba, gorjé ti!

(iz leta 1909)

Razno.

Razsul med Poljaki? Poroča se: Izvrševalni odbor poljske ljudske stranke je sklican dne 7. aprila v Krakov k zborovanju, da precizira stališče stranke nasproti Poljskemu kolu z ozirom na zadnje dogodke. Izmed 20 poslancev poljske ljudske stranke se zavzemajo poslanci Angerman, Bialy, Bojko, Kendzior, Kosocki, Ruebenbauer, Smilowski in Sredniowski za solidarnost Kola, poslanci Bombe, Delo, Lewicki, Myja, Tetmaier in Witos so kot pristaši vsepoljske taktike za izstop iz Kola, poslanci Benasz, Dlugocz, Jachowiec in Rusin so še neodločni. Vendar sodijo, da izstopi klub iz Kola.

Zračna pošta. Z otvoritvijo zračne pošte Dunaj-Krakov-Lviv-Kijev smo se tudi v Avstriji pridružili poskusom, ki so jih drugod pričeli in s katerimi polagoma uvajajo zračno pošto. Ko se bo svetovna vojska končala, bodo pač z letali uvajali redno zračno pošto. Premagati bodo morali seveda veliko težav, a brez uspehov ne bo. Na zračno pošto so mislili že z zadnjih letih miru. Poskušali so že takrat. Poskusi se sicer niso posrečili, ker letala in letalne lope takrat še niso bile popolne. A med vojsko so se letala in zrakovlji precej spopolnili in jih bodo še bolj. Saj se iz Amerike celo poroča o nekem novem stroju, ki baje deluje z novo gonilno silo brez para in brez bencina, katero iznajdba je angleški kongres že patentiral. Sicer pa zdaj tudi naši motorji kljubujejo precej močnim viharjem. Nekatere države so že uvedle zračno pošto, tako Amerika in Italija. Posebno v Ameriki je pošto letalo že precej navadna prikazen. V Italiji leta vsak dan pošta; mornariško letalo med Sardinijo in

celino po natančnem letalnem redu. Dva centa pošte prevaža; precej je že to pisem. V Italiji leta že tudi pošta med Rimom in Turinom. Tudi v Alžiru in Tunisu so že uvedli zračno pošto. Angleži pripravljajo zračno pošto med Anglijo in Švedsko. Predlagala jo je švedska trgovska zbornica v Londonu. Francozi nameravajo uvesti zračno pošto med Francijo in kolonijami. Uporabiti hočejo mornariška letala, ki jih sicer ne morejo rabiti. Zračno pošto nameravajo uvesti med Parizom in Timbuktom z vmesnimi postajami Marseille, Alžir in Salla; v 30 urah upajo, da bodo progo preleteli. Fantastični optimisti napovedujejo, da čez sto let ali še prej, zemlje in morja ne bodo več nadlegovale železnice in parobrod, marveč da bodo zračni stroji in ladje nadomestili naša sedanja „moderna“ vozila.

Mnenje o Krylenku. „Magyaroszag“ je pri nesel zanimiv životopis vrhovnega poveljnika ruske armade, Nikolaja Vasiljeviča Krylenka, ki je poleg Ljenina in Trockega najmarkantnejša osebnost v Rusiji med boljševiki. Rodil se je leta 1885 v smolenski guberniji ter je študiral na lublinski gimnaziji. Takoj po maturi je stopil v službo revolucionarjev socijalistov in je bil za nekaj časa izključen iz petersburškega vseučilišča. Leta 1905 je stopil v boljševiki tabor in odsilhal je deloval neumorno za svojo stranko. Kmalu je postal jako popularen v celi Rusiji. Vsled svojega revolucionarskega rovanja je moral zapustiti PETERSBURG in se je preselil v Moskvo. Ali kmalu se je vrnil v glavno mesto, kjer je agitiral in govoril v raznih društvi in na shodih pod izmišljenim imenom. Zaradi govora, ki ga je imel v Kreptanovi tvornici, ga je obsodilo vojaško sodišče z 51 boljševiki vred v težko ječo. Odvetnikoma Sokolovu in Turatinovu se je pozneje posrečilo, da je bila obsodba razveljavljena. Ko je dovršil vseučiliške študije, se je Krylenko vrnil v Lublin. Tu je pisal znanstveno delo: „Preiskava ortodoksije“, kjer ostro napada marksizem in sindikalizem. V tej dobi se je trudil dobiti docenturo posvetnice na kakšni ruski univerzi. S svojo stranko se je sprl in je deloval bolj in bolj na znanstvenem polju. Leta 1913 je bil vsled svojih revolucionarjskih spisov obsojen v ječo ter naposled za dve leti preganjan v Harkov. Na tamošnjem vseučilišču je napravil državno preizkušnjo z odliko. Ali oblasti so ga nadzorovale in opazovale ter mu onemogočile vsako revolucionarno delovanje. Zaradi tega je ušel dva meseca pred vojsko v Švico, kjer je ostal celo leto. Potem se je vrnil pod nepravim imenom v Moskvo, ali vrhovni poveljnik ga je dal takoj odvesti v ječo. Šest mesecev je zdihoval v zaporu. Na vse zadnje so ga vtaknili v armado in z dostojanstvom rezervnega častnika poslali na fronto. Njegov polkovnik je našel pri njem sumljiva pisma, na kar je nanj ostro pazil. — Toliko, da je nastala revolucija, pa se je Krylenku posrečilo, da je dobil zaupanje v 11. zboru, ki ga je bil nato izvolil za prednika vojaškega odbora. Ali svoje časti je kmalu izgubil, ko je v odboru vojna struja zmagala nad pacifisti. Prvega kongresa vojaških odborov se je udeležil kot zastopnik vojakov boljševikov. Kerenski ga je obsodil na dva meseca ječe, iz katere ga je šele vojni minister Verhovski osvobodil. In 25. oktobra je že prav malo manjkalo, da ga niso zopet vtaknili v ječo, ker ga je smatral Kerenski za svojega najopasnejšega in najsmelejšega nasprotnika.

Zaplenjeni snežni mož. Neka „delikatna“ zgodba se je v moravskem mestu Kunstadt dogodila. Tam se je pričakovalo „revizijsko“ komisijo in vsakdo je skušal rešiti, kar je bilo za rešiti. Neki kmet bi bil rad dva metrska centa žita in kos okajenega mesa pred strogimi očmi komisije skril. Ni vedel, kam s tem blagom. Nakrat je opazil, da so otroci na dvorišču zgradili snežnega moža. Padlo mu je v glavo: Vreča z žitom in meso se je obdalo s snegom; otroci so bili z veseljem pri temu in kmalu je bil novi snežni mož zgrajen. Brihtni kmetič čakal je zdaj mirno stvari, ki bodejo prišle. Kako naj bi se sumilo, da je v snežnem možu kaj

skrito! Ali stvar je imela vendar drugo plat! Župan mesta se je pridružil komisiji; njegov nos je postal nakrat nemiren, iskal je okrog, dokler . . . župan se ni mogel upirati, sunil je v snežnega moža in glej — iz njegovega trebuha je prišel kos celo že okamenega mesa. Konec dogodbe ni več tako smešen. Kajti zdaj se je pričela tudi komisija za čudnega snežnega moža zanimati . . .

Trgovske mornarice evropskih držav. Največjo mornarico sveta ima seveda Angleška, ki poseduje 36.406 bark (in sicer 12.144 bark na jadre in 14.262 parnikov). Potem pridejo združene države Severne Amerike z 16.371 bark na jadre in 1.383 parnikom. Francoska poseduje 14.910 bark in 8.054 parnikov. Norveška skupno 6.859 bark, Italija 5.690 bark, Japonska 5.418, Nemčija 4.156, Danska 3.971, Rusija 3.188, Švedska 2.987, Finska 2.645, Avstrija 1.687, Španja 1.051, Ogrska 191 itd.

Razvoj železnice. V par letih praznovati bode svet 80. rojstno leto parne železnice. Kakor znano, zgradil je Georges Stephenson prvo parno masino za voziti. Pač malo kakšna iznajdba je imela tako blagodejne posledice in si je tako hitro svet priborila nego ta. Najstarejši model zgradbe take vozne masine na paro je napravil Sir Isaac Norton že leta 1680. Ali praktično se ta model ni nikdar izkušal in nima torej večjega pomena. Leta 1784 pa je presenetil neki Murdoch svet z modelom male lokomotive na tri kolesa, ki je po ravnem prav dobro vozila. Pa tudi ta model se praktično ni nikdar uresničil. Šele Angleži so praktično hoteli vprašanje parne lokomotive rešiti. Med mestoma Manchester in Liverpool obstojal je velikanski promet s parolo, kateremu niso zadoščali ozki kanali in ceste. Že leta 1821 se je sprejel zato načrt, zvezati mesta s progo na šine. Inženjerju Stephensonu se je izročilo izmerjenje proge. Ta modrijan pa je zezidal med Stocktonom in Darlingtonom l. 1825 železnico, po kateri se je njegova lokomotiva prvič dne 27. novembra peljala. In iz te skromne prve masine se je vso železničarstvo razvilo.

Varstvo konjev. Dansko društvo „Konjsko varstvo“ sestavilo je sledeče določbe za ravnanje s konji: 1. Skrbi, da bode konjska oprega (Geschirr) dobro sedela, da ne bode nikjer tiščala ali ribala. 2. Umij oprego redno v mlačni žajfnati vodi; kadar je napol suha, namaži jo z mark-oljem, konjsko mastjo ali pa lanolinom, kateremu primešaj nekaj terpentina. 3. Kadar pelješ konja h krmiljenju v hlev, vzemi vedno oprego proč. 4. Treba je vedno kožo tam preiskati, kjer leži oprega. Ako je koža na tem mestu le mokra od potu, obričaj jo s trdim platnom ali pa z mehkim snopom klasja. Ako pa je koža zmučkana in mehka, očisti jo temeljito z lahko lizolovo vodo, lahko kreolin-vodo ali žganjem; potem jo potom čopiča namaži z mešanico, ki obstoji iz enakih delov glicerina in aloetinkture, bor-kislega glicerina ali kakšnega sličnega zdravilnega sredstva; pod oprego položi mehko platno ali pa, kar je še bolje, debelo gumijevo platno, seveda le na mestih, kjer se dotakne oprega konjskega telesa. 5. Ako se mora noge konja čistiti, polij jih v smeri dlake z vodo, najbolje s pomočjo cevi, to pa tako dolgo, da izgine vsa umazanost. 6. Ne obričaj noge konja do suhega, predno niso popolnoma čiste, drugače vtisneš umazanost v kožo. 7. Ako nimaš časa za temeljito snaženje konja, potem preloži sploh snaženje za pozneje. Kajti nepopolno snaženje je bolj škodljivo nego umazanost sama.

Prvaški listi so grozovito razburjeni in se zaganjajo v grofa Czernina kakor razjarjene ose, to pa zaradi njegovega krasnega govora. Po mnenju teh slovenskih „Masarykov“, kakor jih je minister Czernin pravilno označil, bi morala vlada še lepo klobuk potegniti pred vsakim veleizdajalcem in mu morda še penzijo plačati, ker tako pridno rujejo na temeljih države. To razburjenje in ta gonja zoper velezasluženega ministra je v svojem bistvu smešna in podla. Smešna zato, ker vendar možaki okrog „Gospodarja“, „Straže“ ali „Slovenca“ ne bodejo moža vrghi, ki ima največje zasluge nad mirovnim uspehom.

Sicer se nam zdi, da se jih grof Czernin res grozovito boji, — kakor se boji palača kuzeka, ki ob njenem oglu noge dvigne. Podla je pa ta gonja tudi. Kajti zakaj se vsa ta podivjana tolpa jezi in dela užaljeno? Grof Czernin je dejal, da je ljudstvo pošteno avstrijskega mišljenja in le nekateri voditelji so strup, so „Masaryki“, ki tvorijo javno nevarnost. Kar je poštenih Slovencev, naj se torej združi, da to ljuliko veleizdajstva iz svoje njive iztrebi! To je pravilna pot. Zdaj, ko je minister grof Czernin vsej javnosti z ojstrimi besedami očlrdl, zdaj se bode kmalu opazilo, da je prokletlo malo resničnih Koroševih pristašev in da še ti zdaj povišajo glave od strahu in sramote. Vun s ljuliko, ki jo je nasejal ponoči hudobni „jugoslovanski“ sovražnik na naši njivi!

Borov plot. (Kieferzaun.) Različna tvarina se dandanes že rabi za plote. Ta si kupi krajce ali „švarkline“, da si naredi še ceni plot. Drugi zopet deske ali „blanje“, tretji „late“, ta si omisli žično ograjo s podstavkom iz cementa, drugi zopet železno in tako naprej, vsak po svoje. Kar se pa plota tiče, mislim, da je najboljši, najtrpežnejši, najcenejši in tudi najlepši, v vsakem gospodarskem oziru najprikladnejši plot iz črnih borov ali „Schwarz-Kieferzaun.“ Tak plot je prvič dovolj gost, dovolj visok, primerno širok, ne zaredi se v njem nikaka golazen, še tiči ne gnezdi radi v njem. Posebej je pa tak plot priporočati čebelarjem za ograje, in sicer zato, ker je taka ograja lahko dovolj visoka ter na tak način varna za človeka in živino pred čebelnjakom; nakar se tudi postava za varnost življenja strogo glede čebel naslanja. Drugič je pa tak plot priporočati, ker različni tiči, kakor veliki srakoper in drugi ne nabadajo čebel na bore, ampak le na glog (Weißdorn), trmino in drugo. Ker nam tiči pri čebelarstvu itak dosti škodujejo, da hrustajo čebele v zraku, odnosno jih na trne pribadajo, je tedaj timbolj tak borov plot priporočati. V jeseni se skopa jame, 30 cm široke in 40 cm globoke. V spomladi se zasuje na enak način, kot za sadno drevje. Potem se dve- in triletno mladiko po 20 cm v dveh ali treh redih tako-le zasadijo:

20 cm . . . ali . . . med tem, ko je red 20 cm . . .

od reda zopet 20 cm oddaljen. Navrh se še droben gnoj raztrosi, kasneje se z gnojico zaliva. Ko doraste primerno visoko, se prikrajsa ali „štuka.“ Sadike se dobijo v gozdarskih šolah po kake 4 K za tisoč sadik, s katerimi je mogoče 100 m dolgo ograjo narediti.

Največje stvari na svetu. Največji viseči most na svetu je oni med Novim Yorkom in Brooklynom. Dolgost tega mosta znaša 1674 metrov — Največji teater sveta je nova operna hiša v Parizu. To poslopje krije 1-2 hektarjev zemlje; njegova vsebina je 150.000 kubičnih metrov. Koštala je zgradba čez 88 milijonov frankov. — Največji vulkan (gora, ki bluje ogenj) je Popocatepetl, ki je 5340 m visok. Gora se nahaja v Mehiki. — Najvišja železna zgradba sveta je Eiffelov stolp v Parizu; 302 metrov meri visokost. — Najvišja cerkev je minster v Ulmu; ta cerkev je 165 metrov visoka. — Najdaljša zgradba je kitajski zid, ki je bil 220. leta pred Kristusom zezidan. Dolg je ta zid čez 2450 kilometrov. Sezidan je bil v obrambo proti roparskim napadom Tatarov. — Najglobljejši rudokop je Lambertova premogova jama v Belgiji. Jama grè 1188 metrov globoko. — Najvišje drevje so Mamutove drevese v Kaliforniji. Visoko je med 90 in 100 metrov. — Največja knjižnica je narodna biblioteka v Parizu, ki obsega 1½ milijonov knjig, 300.000 zvezkov in 175.000 rokopisov, 300.000 kart in 150.000 medalj ter denarjev. — Največja puščava je Sahara v Afriki, ki krije 5 milijonov kvadratnih kilometrov in je 5800 km dolga ter 1450 km široka. — Največji zvon sveta je „veliki zvon“ v Kremnu v Moskavi. Teža mu je 4320 centov. Visok je ta zvon 7 metrov, spodaj pa meri 20 metrov.

Židje v ruski revoluciji. Glasilo tešiš dov v Pragi, „Rozhled“, je objavilo iz sebnega pisma naslednjo informacijo o židovskih židov v Rusiji napram revoluciji. Vstvo boljševikov ima v rokah židov Bronstein. Za cesarske vlade in pogrom je nadel priimek Trockij, ki mu je pravišel. V trojici Ljening-Trockij-Lunačarski, čarski, minister omike, je plemič, rahlo dekadentski estetik, tako komična priča, kakor težko katera izmed onih, ki jih je del gospod Brouček na mesecu. Ljening sam sklad, duh, mislec, mojster v logiki, čim prenaša Trockij teorijo v prakso. Židovskemu človeku iznadljive situacije ter si v pravi tvi v najbolj kritičnih situacijah. In trojica ima v službi še druge židje, nižje sarajevski, čim se oblači Ljening v plašč cerkvenih stojanstvenikov, je Trockij s svojimi pravniki vrhujoči organ njegove volje. Med njimi tudi taki značaji, ki se dobrikoajo in slabo, narod, vojakom in sodrgi. Če pa se gre, da je med boljševiki mnogo podanih židovskih misli se v Rusiji nikdar na voditelje, na njih pomočnike. Židje v obliči vojine Francoz lahko se reče tudi „židovski dvorjani“, pripriljubljeni med ljudstvom. Najmanj kak zanje ostali židje. Bila bi pa velika zmot, zavtrati zlo boljševikov za delo židov. Židovstvo v svoji celoti je nepobitni nasprotnik boljševikov. Eno strujo židovsko namni stavlja bunt; to je socialistična organizacija, židovskih proletarcev iz vseh krajev, ki žive v skupinah. Buntistje se ne pripriljubljujejo Boljševikov in njih prvak Lieber je bil nasprotnik, izmed prvih žrtve Leninovih. Drugo opaziti zacija tvorijo zionisti in tudi ti so nasprotniki boljševikov, dasi ne nastopajo v dnu njih dneh boljševiške strahovlade javno, d njim. Židje srednjega in bogatega stanja tvorijo lastne organizacije, temuč so skupno z občanskimi političnimi strank. Največ plačati bilo in jih je v stranki kadetov, kakor bilo največ čeških židov v realistični stranki. S tem je tudi povedano, da ne gre za Leninom in Trockim. Boljševiki so tu najrazličnejši ljudje. V njih ne najdemo skrajnih socialistov in delavcev, temuč vojaške uskoke, delomržno druhal ter zločin. In v tej mešanici ni niti najmanj tencev. Boljševiki so sprejeli črnosrčno mirno, samo da bi bila stranka velika številna. Umeje se samo ob sebi, da je židi mnogo zarotnikov, ki delujejo za vitev carstva in da imajo bogate podpore v najvišjih krogih. Ti židje si dovolj zdajpazdaj radost in veselje za poskusi. Že zdaj so aranžirali po nekaterih židovske pogrome. Boste že videli kakšen konec, jaz vam tako povem, da bodo židje plačali!

Zadnji telegrami.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 3. aprila. Uradno danes razglasa:

V dolini Etsche bile so italijanske poizvedovalne čete zavrjene.

Šef generalštaba

Nemško uradno poročilo od srede.

W.-B. Berlin, 3. aprila. Iz glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Časovno življenjski boj pri in južno od Lensa. Bojni fronti ostalo je čez dan bojno vanje na artiljerijski ogenj in poizvedovalne boje omejeno. Neki ponočni sunek angleške kompanij proti A yette bil je v protislu zavrjen. Z močnimi silami napadel je razniž zvečer Mouelave in potok Luce: bil je pod težkimi izgubami vržen. Z naglim napadom postavili last visočine južno-zapadno od Moren. Uničenje Lavna po francoski artiljeriji trajalo je naprej. — Pred Verdunom v srednjih Vogeza se je artiljerijsko da